

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границю:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

АНАТОЛЬ ВАХНЯНИН

Матеріали до політики Русинів від часу так званої „нової ери“.

(Дальше).

IX.

Сходина руских послів

дня 14 лютого 1894 р.

Явились: Романчук, Телішевский, Га-морак, Окуневский, Гурик, Савчак і Вах-нянин.

На зборах послів, відбухтх дня 21. і 29. січня 1894 р. обговорено політичну ситуацію Русинів і рішено вийти в контакт як з крає-вим правительством, так і центральним, а крім сего з польським колом соймовим і пар-ляментарним.

Делегатами до вступних переговорів ви-брано, як в горі зазначено, послів Підляшец-кого, Вахнянина і Савчака, а коли перший з них зрік ся мандату, акція лишилась в руках Вахнянина і Савчака.

Дня 11 лютого 1894 р. був Вахнянин (без Савчака) в намісника, гр. Баденього, що-би розпочати акцію. Вахнянин заявив, що руский клуб стоїть на національнім ґрунті і жадає, щоби краєве правительство прийшло в поміч поступенному розвитку руского на-рода на найширших основах. Намісник прийняв все радо до відомости і вказав на парламен-тарну, польську комісію, з котрою належало би порозумітись.

Дня 12. лютого повідомили про се Сав-чак і Вахнянин в соймі гр. Войтіха Дідушиц-кого а 14. лютого відбули ся перші приватні сходина руских делегатів з польською пар-ляментарною комісією.

З Поляків явились:

гр. Іван Тарновский,
гр. Войтїх Дідушицкий,
гр. Шептицкий,
гр. Водзіцкий,
гр. Менціньский,
проф. Пілят,
гр. Стан. Бадені,
през. ради шк. Бобжинський,
Абрагамович і
10. Адам Євджевич.

Вахнянин заявив, що приходить в і-мени обох клубів на разі приватно, щоби по-говорити про квестію, яке становище займе коло польске соймове супротив руского на-роду і его конституйційних заступників. Рус-кий клуб державної ради бажає контакту, щоби через него зневолити Поляків до акції згідливої і щирої в користь правильного роз-вою руского народу. Русини будуть жадати концесій для свого народу, а сі концесії ма-ють Поляки не лише не спиняти, але їх під-держати. Руский народ в, хоче жити і розви-ватись а тому розвитку мають польські деле-гати прийти в поміч.

На разі не прецизуємо ніяких точок. Бу-демо їх підносити von Fall zu Fall. На разі хочемо признання принципу, що розвиток руско-го народу лежить в інтересі не лише Русинів

але також краю і держави. Бажаємо, щоби польські делегати се в засаді признали — а дальша акція виваже ся сама собою.

З дискусії, в якій забирали голос всі члени парламентарної, польської комісії, вийшло:

1) що они дуже радо витають сей обяв і в принципі годять ся на такий контакт в державній раді. Они готові порозумівати ся у всякій парламентарній справі, щоби лиш Ру-сини 1) не лучили ся з славянською лігою, як антидержавним фактором, 2) щоби офіці-яльні заяви клубу руского в державній раді виходили з програми що й но уложеної (т. є. з акції взаїмного довіря і порозуміння).

Гр. Стан. Бадені вказав на дотеперіш-ні хиби, головню на те, що польске коло ро-било все на власну руку, не порозумівшиє з руским клубом. З сего вийшла дисгармонія. Нарікав також на дневникарство польске і руске, що оно розбило акцію з 1890 р.

З сих переговорів здали оба делегати (Вахнянин і Савчак) звіт митрополитови а о-після на сходинах руским послам дня 14. лю-того 1894 році, почім вивязала ся диску-сія.

Пос. Гурик константує, що Бобжин-ський рішив одну справу в учителем, угнетен-ним шляхтичем, в користь учителя.

Пос. Телішевский замічає, що польске коло вважало все руский клуб як appendix. Вони думають, що руский клуб має бути лише декорацією для них.

Пос. Романчук замічає, що він по-рушав вже справу контакту у намісника і Я-ворського, але змін не було. Польска делега-ція не числила ся ніколи з Русинами. Она рі-шала найважнійші справи без нас.

Пос. Телішевский константує, що дійсно „коло польске“ ігнорувало руский клуб і було супротив него зовсім нельояльним. Я-ворський атакував поодиноких членів руского клубу за те, що вони в помешних справах йшли против кола. При регуляції валюти за-явив мін. Штайнбах, що хоче поінформувати клуби. Ми не хотіли Штайнбаха просити до себе. Ми хотіли йти до Поляків і нас запро-шено на інформаційні наради, але при голо-сованю жадано від нас, щоби ми так голосу-вали, як вони. Коли ми внесли інтерпеляцію в справі еміграції, Поляки були злобні на нас, хоть ми їх про наш намір поінформу-вали.

В чеській справі не відносилоє також польске коло офіціально до руского клубу, лише робило приватні рекримінації.

Пос. Романчук: Яке вражінє зробили останні переговори? Я припускав, що Поляки в засаді вискажуть ся прихильно для рускої справи. При конкретних справах були Поляки завжди противні. Они лише на словах заяв-ляли себе прихильними, але ось і Пілят був завжди найбільшим противником в шкільних справах в шкільній комісії. Чи ж вірити ему? Чи можна вірити Абрагамовичеву, котрий на-зав шкільні справи, мною в соймі піднесені, „wichtigstem“? Я не привязую ваги до сих пертракцій. Треба поставити постулати, а доперва тоді будемо знати, чи Поляки нам прихильні. Польска сторона змякла трохи на поли шкільництва, але вона не є щира. Поля-ки лиш прикривають ся авреолою уступчиво-

сти, але на інших полях кріпять ся безна-станно в нашу некористь. Аналогією є Мадя-ри, після яких гадки, всі повинні вважати се-бе Мадярами. Бобжинський хоче удержати фікцію, що неправильности діють ся лише виїмкою. Він жеж сам зробив Керекярта ди-ректором самбірської учит. семінарії*). Я від-ношусь з недовірєм до початої якції.

Пос. Охримович: Я не надівав ся прихильної відповіді з сторони Поляків. Ста-ло ся инакше. Чи їх заява щира — не знаю. Але фактом є, що ми вийшли в переговори. Треба їх кінчити. Поляки ждуть тепер на о-фіціяльну заяву з нашої сторони. Ми не по-винні цофнутись. Ми сказали а, скажім також б. Час покаже, чи вони щиро з нами посту-пають. Справа вяснить ся. Може Поляки про-зріли? Коли маємо жалє до Поляків, піднесім се в соймі. Але до опозиції в держ. раді за-раз приступити — вважаю річю невідю-відною.

Пос. Вахнянин вносить, щоби приня-ти заяву польської парламентарної комісії до відомости і заявити їй офіціально, що ми хочемо увійти в контакт на основах, ut supra:

1) Поляки признають потребу розвою руского народа, не будуть противні сему роз-вови і піддержать его;

2) коло польске буде порозумівати ся з руским парламентарним клубом у всяких справах.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Босня й Герцоговина по-кладає, як звіщає христ. сусп. Reichspost, великі надії на день 2-го грудня яко 60-літні роковини вступлення на престол нашого монарха. З поважних кругів до-носять з Сараєва до сего дневника, що злука з Австро-угор. монархією Босни й Герцоговини, що стала тепер неминучою, має послідувати ще сего року і що в день 2-го грудня має бути довершена ся до-стопамятна подія. Промови архієп. Штад-лера і єпископа Мандича до краєвого коменданта польного маршалка Вінцара підчас цісарских уродин в Сараєві, ви-кликали в цілім краю найглибше вражінє і голосний відгомін між усім цісарєви вірним населенєм а особливо між Хор-ватами. Неможна зовсім припустити, що-би такі промови виголошувано без попе-реднього порозуміння з міродатними чин-

*) На сю директуру старала ся рада шк. позискати проф. Ів. Вахнянина, котрий спер-шу заявляв охоту прийняти сю посаду, а від-так розрадів ся; опісля проф. В. Шухевича, котрий не хотів піти на провінцію. На остан-ку намісник гр. Бадені предкладав п. Ол-Барвінському сю посаду і відпустку, щоби не потребував зі Львова переносити ся, однак п. Ол. Б-ий сего не прийняв, щоби не докорюва-но ему карєривичеством. Наслідком того став директором Керекярто. — *Ред. Русл.*

никами, а навпаки все там думають, що їх виголошено для зазначення прихильності міродатних кругів монархії що до довершеня сеї злуки. У виголошених в Сараєві промовах добають загально похвальний почин до злуки сих країв. Події в Туреччині а ще більше щораз явнійші і свідомійші великосербські змаганя білгородських кругів приневолюють монархів положити раз кінець неможливому державноправному становищу Боснії й Герцоговини. В Сараєві говорять, що небавом мають бути зроблені потрібні кроки, щоби позскати одобренє берлінських договорних держав що до злуки Боснії й Герцоговини з Австро-угорскою монархією, котра в тих краях завела европ. культуру а навіть запевняють, що декотрі держави на се вже згодились. Запевняють, що в переговорах бар. Еренталь, Титтонього і Извольського також і сі справи порушено.

Можна припускати, що христ. сусп. Reichspost, котра має близькі взаємини з найвищими міродатними кругами, не подала сеї вісти без певної основи, хоч N. fr. Presse називає сю вість безпідставною, дарма, що она появилася не лише в згаданім днешнику і в полуднево слав. часописах, але також у французьких днешниках.

В Ішлю має бути архієп. Франц Фердинанд на виразні запросини цісаря завтра на послуханю, а крім того також бар. Еренталь і Буриян. Се послуханє має метою обговоренє важних політичних справ, а подорож до Боснії й Герцоговини, на яку там вибирає ся тепер бар. Буриян, насуває поважні думки.

Також міністер просвіти др. Мархет має явити ся в Ішли на послуханю у монарха, а сю подорож вьажуть з вісттю про поданє д-ра Мархета о відставку.

Дня 7-го вересня виїздить цісар з Ішли до Будапешту, а звідтам на маневри коло Веспрім. Стан здоровля цісаря є зовсім добрий.

Німецькі хліборобники зібрали ся оноді на нараду в парламенті віденським і ухвалили як найострійше поборювати ухваленє торгового договору з Сербією.

Заграниця.

Цісар Вільгельм виголосив знаменну промову мирову. Звичайно значає цісар в своїх промовах з великим притиском свідомість німецької сили, а сими днями на бенкеті підчас великої паради альзацького корпусу висловив переконанє, що європейський мир запоручений «бажанєм і волею народів» і «сумлінням володарів та державників», не є зовсім zagrożений. Після зїзду в Ревлю і роздратованя між Англією і Німеччиною є слова цісаря Вільгельма великим успіховнем для Європи особливо з огляду на нові події в Марокку і на близькім Сході і потверджують дуже рішучо почутє спільности европ. держав.

Standard звіщає з Танґеру, що військо Абдуль Азіса розоружено, султан вельми пригноблений і упав зовсім на дусі. Тимчасом парискі днешники звіщають з Марокка, що Абдуль Азіс зовсім не думає залишити боротьби і що вго положенє зовсім не є таке розпучливе. Під Маракешом точить ся ще дальше боротьба, а з Танґеру звіщають, що Мулей Гафіда полонили в Фезу власні вго сторонники невдоволені вго правительством.

Молодотурецкий комітет в Царгороді висловив днешникови Milles і иншим докір за дія порушеня боснійського питання і дав днешникам такі порученя. Султанови треба заявляти преданність і поважанє, не писати про минувшість міністрів і не поміщувати статей з

личними напастями, не нападати на ніяку релігію. Греків і Вірмен треба погодити, не містити статей, котрі могли би обиджувати инші держави, не підносити справ що до Крети, Босни, Єгипту, Тунісу і Альжіру. Царгородске товариство днешникарске заявило ся в тім самім дусі.

Сини султана відвідали мавзоль султана завователя Царгорода і инші мечети та роздавали підмоги погорільцям. Се викликало вельми користне враженє і скріпило становище султана серед війська і населеня. Султан ввагалі старає ся о популярність. Мимо всего того проявляє ся серед урядників опір і тому рада міністрів відкинула предлогу реорганізації фінансів. Так само й инші зміни мають бути упрощені і лише поступенно впроваджувані. В Антіохії комітет ділає проти конституції, а Курдів ще не приєднано зовсім, они опирають ся розоруженю, оподаткованю і видачі заграблених дібр.

Допись.

З Сокальщини.

(В обороді чести).

В ч 181. „Руслана“ в артикулі: De mortuis... сказано: «доходимо до переконаня, що п. Л. Цегельский своїм редагованєм скомпромітував до решти і себе і редагований ним днешник». Ми же додаєм, що не то скомпромітував себе і редагований ним днешник, але добавком скомпромітував і основателів тогож днешника, котрі перед 28. літами вручили редакцію вго Володимирови Барвіньскому, молодому, талантовому і вельми розважному чоловікови, котрий в почутю правди і справедливости, яко вірний християнин достойно заступав справи тяжко покривдженого народу свого. Під вго редакцією днешник набирал чим раз більше поваги і значіня не тільки у своїх, бо навіть днешники позакраєві перепечували радо цінні статі приміщені на стовицях вго. Так було за редакції Барвіньского, так за наслідника вго. З уступленєм п. Белея кінчить ся світла доба „Діла“. Тепер вже появляють ся в укладі артикулів самі суперечности і напасти. Панове входячі в склад редакції одушевлені засадами Маркса, Лясаля, Бебля і т. д. з усім абсолютно поводять ся. Їх мають всі слухати, їм безусловно повинувати ся. А вжеж і Церков мала стати їх смиренною служкою. Вірі, Церкві і слугам єї, котрі не згоджували ся на їх принципи, виводіжено безпощадну борбу. Єпископи тимто грубо провинили ся, що в управі єпархіями не постарали ся о інформації і о placet сатрапської шайки „діловодців“! Св'ященників, що не достроїли ся до їх віроісповіданя, п'ятовано іменем ретроградів-клерикалів! В тих антипоцівських і антихристиянських змаганях радо вторували їм «Свобода», „Русское Слово“, „Громадский Голос“ і т. п. Повною жменею сіяно роздор і зневіру межа мало просв'яченим народом. З сего вийшло замішанє не - аби - яке! Молодіж, що школи полишила, радо читала сі часописи, що схлібляли єї пристрастям а отців духовних, що підповідно свому званю стояли на стороні моралі, огидили. Ся сатаньска робота стала вичати ся в короткім часі не - аби - якими успіхами. Сказано: „Не слухаймо попів, ні їх науки, не повинуймо ся Церкві, ні закони Божому!“ І щож з сего вийшло? молоді стали церкву обнімати, розпустувати, по ночах пиячити, в карти грати. А вжеж і старших потягнули за собою. І нема чому дивувати ся! Вжеж бо і серед нашої інтелігенції богато

старших людей, на сором та на ганьбу нашому вікови, іде під лад пайдократам! Нарід колись-то чесний і тверезий завдяки „Громадскому Голосу“ і вго сателітам, розпичив ся, задовжив ся — іде за намовою несовісних агентів, легкодупно продає батьківску землю і глядає щастя-долі в Прусах і в Америці. Ось пахучі цвіти славного режиму пайдократів, ось св'ятлі результати політики нервів, загонистости і скандалів! Люди, що змогли би лихо усторонити, спокійно дивлять ся на все. Часом почуємо голос протесту в „Руслані“ або в „Ниві“. Се голос вопіючого в пустині. Час вже найвищий, щоби наше духовенство очутило ся і відчуло грозу хвилі!

У всіх народів культурних і правдиво християнських управителі єпархій заживали і заживають повного пошанівку за дія свого достоїнства, віку і тої праці нераз так претяжкою сполученої з превеликою одвічальностию перед Богом і Церквою св'ятою. В тім ділі апостольским радо посіпає їм з помочию днешникарство оживлене духом взнеслих наук Христових, — котрі єдино зможуть убагородити суєспільність людску.

Так діє ся у людей. А у нас? У нас все по рутенськи, все по козацки!

Характер ВПр. Митрополита Андрея стоїть чистий і непорочний перед лицем всіх, що оком тверезим споглядають на житє вго бездоганне і на сі діла гуманні, котрі мають на цілі лише добро і розвій Руси. Єдино провинив ся Митрополит тим, що не пише ся на «Credo» тих політичних авантюриків, тих лжепророків, котрі в зневірі і апостазії глядають спасеня Руси.

Найвищий час, щоби наше Духовенство заявило житненність свою і стануло в обороні всіх Владик супроти нечесних узурпаторів, котрі вводять безлад і замішанє в родини християнських. На соборчиках наших обдумаймо, як належить ся, яких способів ужити нам треба, щоби положити кінець сій бездуздій політиці, котра веде Русь на бездорожа і зможе спричинити їй неминучу загибель.

О. К. Селецький,
член-основатель „Діла“.

Огляд часописий.

(„Посрамленіє“ Паломництва галицьких москвичів до Почавва. „Голос Москви“ про „руських Галичан“). Київська „Рада“ про галицький сойм і вибір руского члена кр. виділу. П. Михайло Лозинский про соціальну демокрацію і львівські доповняючі вибори до держ. ради).

(Кінець).

„Але придивім ся до справи ближче. Коли взяти на увагу, що город Львів послав до віденського парламенту 7 послів, то українській людности у Львові, відповідно до її числа, належав ся би з сих 7 мандатів що найменше оден. Але виборчий закон, який мав на меті і при чотирихчленній формулі виборчого права забезпечити польське політичне панованє в Галичині, уложено так, що львівських Українців позбавлено змоги вибрати свого посла. Коли в сільських округах Східної Галичини виборчий закон старанно оберігає польські національні меншости від переваги Українців і дає їм законну змогу вибрати що найменше 10 своїх послів, то по східно-галицьких городах всі українські меншости втоплено в польському морі. Так стало ся й у Львові. Город поділено на 7 виборчих округів, а що в кождому з тих округів з окрема українська людність знаходить ся в меншости, то й не може вибрати свого посла. Її остаєть ся тільки демонструвати свою

кривду і при перших виборах в 1907 р. вона се й зробила, виставивши в усіх округах одного кандидата, на якого відано до двох тисяч голосів, отже значно більше, ніж треба в кожному окрузі з окрема, щоб стати послом, — хоч в тих двох тисячах голосів не було голосів українських соціально-демократичних виборців, які голосували на польських партійних кандидатів.

„Вже при виборах в 1907 р. українська соціальна демократія хотіла в одному з львівських округів виставити кандидатуру д. Миколи Ганкевича. Але сьому з усею силою спротивила ся польська соціально демократична партія з своїм лідером Дашиньським, який заявив, що львівські виборчі округи призначені для Поляків і аніоден мандат з тих округів не сміє дістатися Українцеві, бо через те був би зменшений польський stan posiadania.

„Тепер польська соціальна демократія, як бачимо, поставила ся до кандидатури д. Ганкевича трохи толерантніше, обмежуючи ся тільки наведеним застереженням. Чи зроблено се виключно „з огляду на особу кандидата“, як вона каже, чи може тому, що надії на успіх кандидатури д. Ганкевича непевні, так що може польський stan posiadania й не буде зменшений, — се вже менше важно. (На нашу думку зроблено се в тім переконанню, що п. Ганкевич, колиб вийшов послом, потоне в соціалістичнім клубі і буде пильнувати соціалістичних, а не руских інтересів. — Ред. Рус.).

»Важно тут щось инше, а саме ось що: Коли польське коло добивало ся, щоб виборча реформа дала як найменше парламентське представництво українському народові, польська соціальна демократія була очевидно в принципі противна сьому. Але тільки в принципі, бо в практиці — говорила вона — треба рахувати ся з реальними обставинами і згодити ся на таку виборчу реформу, яку можна дістати. Всеж вона дає робочому людові такі права, яких він доси не мав, а робочий люд, мовляв, не знає національної ворожнечі.

„Але як тільки проєкт виборчої реформи став законом, «робочий люд» в особі польської соціальної демократії зараз забув про інтернаціональне братерство та впливаючу з нього національну справедливість і, замість старати ся по змозі поправити ту кривду, яку заподіяло українському народові польське коло, стає на сторожі того польського стану posiadania, який польське коло вспіло забезпечити виборчим законом. І виходить таке: коли польські буржуазні партії заходять ся коло розширення і скріплення польського стану posiadania на українській землі, польська соціальна демократія вмовляє український робочий люд не дуже змагатися проти того, бо се, мовляв, пахне шовінізмом, аджеж польський і український робочий люд вже якось погодить ся! Але коли тільки ті заходи польських буржуазних партій увінчують ся успіхами, польська соціальна демократія стає на сторожі тих успіхів і заявляє „братній“ українській партії: «Тут наше польське право і зась тобі вмішуватись в ся справу! А коли й затверджуємо твого кандидата, то тільки тому, що він нам подобаєть ся, що він заслужив у нас такої ласки...»

„Отся тактика польської соціальної демократії дає нам підставу сподіватись, що колиб так вона захопила політичну

власть у Галичині, то ледви чи показувалаб ті права, які забезпечують польський stan posiadania на українській землі і спинюють нормальний розвиток українського народу, ашвидше стояла би твердо на сторожі того стану posiadania.

„Таж її тактика дає нам підставу вірити в її ширість, коли вона виступає в обороні національних прав українського народу. Бо колиб та її оборона була щира, то вона рівночасно не оборонялаб тих політичних привілеїв, які мають Поляки на українській землі.

„Колиж вона з одного боку відводить український робочий люд від боротьби проти тих привілеїв, а з другого боку стає так завзято в їх обороні, то ролі, яку вона тут грає, не можна назвати инакше, як службою історичній Польщі“.

Мимо того всего однак хоч і Дашинський з соц. демократією польською таке неприхильне займає становище супроти Русинів, мимо того, що Русини можуть бути певні, що соціалісти зовсім не дбають про національні інтереси Русинів, мимо того, що знають, що п. Ганкевич потоне в соціал-демократичнім клубі парламентаріям, як Вітик і Остапчук, керманічі рускі політичні побивають ся за кандидатуру М. Ганкевича. Отсе політична послідовність!

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Тадея Ап.; римо-кат.: Бронислави. — В п'ятницю: руско-кат.: Агатоника М.; римо-кат.: Розалії Д.

— **Вечір пам'яті Т. Шевченка.** Дня 22. серпня в Пирятині (на Плтавщині) відбув ся вечір, присвячений Т. Шевченкові. Вечір пройшов дуже добре. Сяля громадського зібраня не змістила всіх охочих бути на вечері. Виставлено „Назаря Стодолю“, а після вистави був концерт. Відограно песу гарно. У концерті співали якось мляво, без душі. Найкраще виконано тріо — „Така її доля“ та хор з декламацією: „Гамалія“. З продажі білетів взято 300 карб. Чистий прабуток — більш 200 карб. піде на пам'ятник Шевченка в Київ. Сяля і сцена були убрані рушниками. На сцені зроблено могилу Шевченкові, увітчану свіжкими квітами й каліною. На могилі стояв бюст поета у вінку з свіжких квіток. Глядачі були дужедоволені. („Рада“).

— **Ширший Народний Комітет** — як доносить „Діло“ — розпочав вчера о 10. год. перед полуднем свої наради в льокалі тов-а „Руска Бесіда“. В нарадах, які веде голова „Народного Комітету“, др. Кость Левицький, беруть участь парламентарні і соймові послы приналежні до націонал-демократичного сторонництва, члени тіснійшого „Народного Комітету“ й вибрані „Народним зїздом“ члени ширшого „Народного Комітету“. Наряди, на яких явили ся в незвичайнім числі репрезентанти цілої рускої Галичини, ведено равно над справами організації партії та над органічною працею. По полудни було на дневнім порядку політичне положенє та справи будучої тактики партійного заступництва.

— **Справа з дарунком М. Лисенкови.** Полтавська губернська земська управа ухвалила в своїм часі 500 рублів на купно хутору в дарунку українському композитору Миколі Лисенкові. Сей постанови не затвердив губернатор, а зем. управа внесла до сенату відклик. Тепер сенат пояснив, що земство ветрягло в не своє діло, бо ся постанова земства переступає круг діланя приписаний земськими статутами.

— **Земська допомога селянам.** Подільське земство, щоби поширити серед селян гарні

сільсько-господарські машини й знаряди, порозумілось з властителями приватних складів про продаж таких машин селянам на рати. Так саме буде оставлено й справу продажі насіння селянам. Незалежно від сего, земство видавати ме селянам позички для купна машин.

— **Вистава картин у Крем'янці** (на Волині). З дня 6. вересня до 21. вересня сего року в м. Крем'янці відкриває ся виставка картин художників академії та ин. Охочих взяти участь в сій виставці просять засплати свої твори до розпорядчика виставки художника Т. А. Сафонова, Крем'янець, класи мальованя.

— **Сільсько-господарські курси у Києві.** Курси сї, організовані київським товариством сільського господарста для осіб обох полів, сего 1908/9 шкільного року відкривають ся в половині вересня. Головна задача їх — подати теоретичні підвалини техвічним засобам сільського господарства і через те організатори курсів переважно мають на увазі тих осіб, що знайомі із практичним сільським господарством. На курсах будуть викладані ось які науки: хемія, фізика, ботаніка, зоологія, метеорологія, ґрунтознавство, загальне й спеціальне хліборобство, виклади про організації господарства, животноводство, виклади про сільсько-господарські машини й знаряди, сільсько-господарська будівельна умілість із низшою геодезією, садівництво та прикладна ентомологія. До тогож має ся на думці по змозі розвивати виклади окремих спеціальних наук і на початку є думка організувати для охочих літні практичні роботи із сільсько-господарського машинознавства на стації до випробованя хліборобських машин та знарядів при політехніці і з садівництва та геодезії. Плата за повний роковий курс — 20 карб.

— **До ширеня народної свідомости** на російській Україні причиняють ся багато вечерки і аматорські вистави. В Хмільнику, літинського повіта (на Поділю) що суботи правильно відбувають ся аматорські вистави під орудою д. Заїки. Аматори грають досить добре, рідко допускаючи шарж, як се дуже часто буває по подібних амат. гуртках. Недавно грали такі пєси: „Нахмарило“ Гривченка та оп. „Майська ніч“. Для „людського ока“ грають часом і російські водевілі. — Дня 28. серпня в Полтаві, в саду зібраня чинovníків, відбуде ся 6-ий сімфонічний вечір, в трьох відділах. Між иншим третій відділ сего вечера складено виключно з українських річей: оркестра під орудою д. Пархомовича-Вікторова виконала увертуру з вґож опери „На Україні“, а під орудою д. Кисілевича український хор (в національному вбраню) проспівав з Лисенкових пісень: „Туман хвилями лягає“, „Тече річка бережком“ та инші.

— **Зїзд злочинців.** Зїзд злочинців, який хоче скликати американський вчений соціолог др. Рейтман, видимо, дійсно відбуде ся. Так відомий в Америці „Бостонський Фреді“ пропонував ознайомити з „середнім заробітком злочинця“. Другий не менше відомий злодійський ватажок — „Цинцінати Слім“ — приставив такий реферат: „21 рік життя злочинця і 20 років у тюрмі“. Третя „знаменитість“, що „працює“ у Чикаго, вибрала тему: „Женщини і злочинство“. На зїзді бажають взяти участь декілька відомих соціологів. Всякі проповіді і моралі виключають ся. Промовляти на зїзді можна буде тільки про справу. Поліція ще не дала згоди на те, що вона не арештує учасників зїзду, коли вони зберуть ся. Але хоч і не буде згоди поліції, то організатори обійдуть ся і без того: тоді то на зїзд зберуть десь тихцем, без оповіщення про се поліції.

— **Дрібні вісти.** Пошесть шкарлятини появиля ся також в Бруховичах коло Львова. — Дня 31. серпня було у Львові 260 осіб хорих на шкарлятину. — Перед касаційним трибуналом у Відні відбуває ся нині розправа проти М. Січинського наслідком внесеної обороною жалоби неважности. — На заг. клініці при ул. Ліндого ч. 5 розпочала ся вчера ординація на всіх відділах. — В ред. „Dzienn. polsk.“ зложив інженер Шуд найдений 1.000-короновий банкнот. — В Кростенку коло Хи-

рова отвирають дня 5. с. м. уряд телеграфічний.

Оповідістки.

— **3 Самбора.** Дня 7. с. м. уряджує тов-о «Руска Босіда» у своїй салі вечерниці з танцями і запрошує на них всіх, що раді би забавити ся. Письменні запрошеня можна дістати і при касі перед вечерницями. Вступ 2 К. Стрій для пань вовняний, для мужчин візитовий.

— **Др. Володислав Борженцький** по двомісячнім побуті за границею вернув до Львова.

— **Заряд монастиря СС. Василянко в Яворові** подає до відома, що в році шк. 1908/9 отвирає І-ий рік семінарії. Вступні іспити будуть відбувати ся в днях 10. і 11. вересня.

— **Вписи до вишого музичного Інститута товариства ім. Микола Лисенка,** відбувати ся будуть почавши від 13. вересня між год 10 а 12. рано і між год. 3. а 4. по полудни в льокалі тов-а «Народний Дім» (ул. Театральна 22) П. поверх (через галерію на право). Наука розпочне ся дня 15. вересня. Близших письменних інформацій уділяє голова тов-а проф. В. Шухевич, Львів, ул. Собієвчн 7.

Посмертні оповістки.

— **Павло Бернатович, Хорват,** поручник 80. полку піхоти, котрий в кругах рускої суспільности тішив ся великою прихильністю, пострадав жите нещасливим способом в Абазії підчас купели. Ёго товариш, котрий кинув ся ёго ратувати, витягнув вже неживого. Земля ёму пером!

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Pieris brassicae. Білюх капустяжик.

Від другої половини липня і в серпні оказує ся дуже шкодливий мотиль Білюх капустяжик (grosser Kohlweissling) в великім числі. Можна тих мотилів дуже легко пізнати не лише по убарвленю, але також і по леті вправді сильнім, але мотлавім, що часто усїдають по всякім вілю а іменно по ріжних відмінах капусти.

Приглянім ся ближше тим мотілям. Суть они 50—60 мілім. шірокі, а бувають двоякі. Одні (самчики) мають крила з верха білі, передні на кону аж поза половину берега бічного чорні, тож такий змаз на березі раменім крил задних. На відвороті передних крил дві чорні плями, задні крила жовтаві, дрібненько чорно припорошені. Другі (самочки) же мають і з верха на передних крилах видкі дві великі чорні плями за серединою і такуж замазку на березі паховім.

Самчики сідають на цвіті ріжних билин хрестоцвітних і інших, де ссуть медок; рідше для висисаня цвітів сідають самочки. Найважнійші для нас суть самочки. Іменно спарувавшись они несуть жовті, як мак дрібні яйця купками по 100 або й більше на спідній стороні листя многих рости хрестоцвітних, іменно капусти. Самчики по спарованю майже сей час гинуть, самочки же уперед зносять яйця а по зносі також скоро згибають.

По кількавайцяти днях вилягають ся усїлки, котрі за молоду разом держать ся, пізнійше однак розлазять ся. Білюх капустяжик явить ся в двох поколінях в другій половині цвітня і в маю та в другій половині липня і в серпні. В першім поколіню буває вправді звичайний, але явить ся не надто численно а усїльницького покоління (при кінці мая і в червні) бувають тогді на диких ростилах хрестоцвітних. Доперва друге поколіне єсть дуже шкодливе, бо самочки того покоління несуть яйця на городній, редькві, хрові, передовсім же на ріжних відмінах капусти. Сумний вид представляють вскорі буйні перед тим капусти, каларіна, ярмуж, ріпа... Місто листя стремлять лише обідені реберця, на котрих свідать їстовиті, товсті усїльницькі. Доросла усїльницька буває звиш 30 мілім. довга, сивава-

і світлиці. Лізають неспокоїно глядаючи затишного місця а найшовши ёго завішують ся головою звернені до гори в куклу (опоясанку) жовтаво- або зеленаво-білу, чорно точковану. По двох тижнях вилягають ся мотилі (часом в літі буває і третє поколіне). Інакше в осени: кукли не розвивають ся того самого року; лише зимують і доперва на весну вилягають ся з них мотилі. Кукли зимуючі багато виставлені на ріжні пригоди, іменно служать на прокорм ріжним птицям, тому то на весну Білюхи капустяжники завсе являють ся в далеко меншій числі, ніж в літі. В декотрих роках розмножують ся они в другім поколіню дуже сильно і тогді великі діють шкоди. Літо не надто посушне а середно вохке передовсім сприяє розродови тих мотилів. Як численно иногді являть ся усїльницькі на полях капусти, редькві и т. пр. мож собі уявити з того, що нераз вилажаючи на шини залізниць, котра переходить через отгі поля, обсідають для куклень дуже густо на великій просторони так, що колеса вагонів тільки усїльниць розмязденних на своїм обводі набирають і так ними обліплюють ся, що поїзд не може котити ся дальше; треба ёго спинити і не раз кількадесят або й кількисот робітників ужити, щоб мітлами обчистити колеса.

В перших днях серпня бігучого року оказав ся Білюх капустяжик в нечисленім множестві в Відні і околиці залітаючи гурмами з північно-заходу на полуднево-схід. І так приміром 2. серпня на широті терену 50 метрів в Гернальс (межи кладовищем і різницею) числено на мінуту 45—50 тих шкодників, що на годину дає пересічно 3.000 мотилів, так, що в тій порі кругло 40.000 мотилів через той час перелетіло. Понеже дорога перелету капустяжників кілька кілометрів виносилася, як з помічаній в Стадтляу (Stadlau) і Аспери можна вносити, то число гурми мотилів перелетівших через Відень виносила міліони. В дальшій лету мотилі чим раз більше розсиповали ся. Імовірно що в короткім часі грозить велика язва усїльниць тамонній городовині, бо з яєць в числі 100—120 від сподом листя зложених до двох тижнів вилягають ся пажирливі усїлки. На поодиноких листках каларіпи находжено часто до 10, а навіть більше купочок покладків, з чого легко пізнати, яка небезпека грозить городам і полям в найближшій часі. Коло 4. години по полудни став похід вже слабпнати а вскорі устав; але на другий день с. є 3. серпня можна було ще багато пізнати бачити летячих через Відень в назначенім напрямі.

Та не лише в околиці Відня, але в многих інших країнах Передлитаві язва Білюха капустяжника заповідає ся велика.

(Дальше буде).

Телеграми

в дня 2. вересня.

Петербург. «Реч» доносить зі Штокгольму, що межи Німеччиною а Швецією підчас останної гостини цїсаря Вільгельма в Штокгольмі заключено умову, якою обі держави обовязують ся помагати собі взаїмно підчас війни на суші і на морю.

Царгород. Великий везір повідомив перського амбасадора про ухвалу міністрів, щоби пидофати турецке військо із спірної области.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшк. у Львові.

Приїхали дня 2. IX. с. м.: Юлія і Нуся Лопатиньска, Тернопіль; Юлія Топольницька і Йосифа Дісковска, Поникович мала; Стефан Цимбала, Стрілки; Атанас Комар, Ціжкі; о. Емиліян Константїнович, Сянік; о. Теофіл Калїнич, Жукотин; о. Іван Корюлюк, Чемеринці; Теодор Пасічинський, Макунів; Михайло Вег, Зборів; др. Александер Колесса, Відень; о. Тит Войнаровский, Балинці; Андрій Юзинчук, Манастирська; Стефан Ковцуняк, Коломия; Іван Кресейчук, Манастирська; Александер Гелетович, Косів; о. Денис Коцюба, Зарваниця; Миколай Сидорак, Жилібори; Еміль Лящецкий, Зборів; Іван Бойко, Любін; Іван Сандуляк, Карлів; Тимотей Старух, Бідень.

Кураційний і столовий виноград

найкрасшої якости, щоденно сьвіжо зриваний, 5 кілограмова пачка franco 3 K 50 сот.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(12—12)

Учительни працювитої

потребу до одного хлопця III кл. норм. на цілий рік. — О. І. Стефанчук в Павенчу, п. Станиславів.

Глядять лекції

кандидат IV. р. учительської семінарії. Згодошуватись пропу: „Лекція“ п. Яричів новий. Poste restante. (3—3)

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицїо-рускої фабрики Евгена Білінського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на спроти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликую: Свій до свого!

Працюйте і шалїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничі на 4%, уділяє позички на скрипти за інтабуляцією на 6 прц.; і сплату розкладає на 10 до 15 літ (при 30 ратах піврічних вносить рата амортизаційна на капітал і відсотки 5 K 8 сот. від кождих 100 K позички.

Векселі приймають ся тільки 3 місячні, а 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Членами можуть бути позичку і дістати тільки члени обезпечені в «Дністрі».

З зисків уділив «Дністер» на публичні добродійні цілі квоту 45,835 корон.

Table with financial data: Вкладки 2,795,188 K, Позички уділені 3,410,684 K, Уділи членські 234,398 K, Цінні папери 180,452 K, Фонд резервовий і пенсії 45,842 K, Льокації 182,206 K.

Канцелярії Товариства при ул. Рускій ч. 20 отворені перед полуднем від 8—2 год.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

Table with train schedules: Columns for destination (До Львова / Зі Львова), time (рано, перед пол., по пол., вечер, в ночи), and specific train numbers and times.

ЗАМІТКА: Поспільні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі означені †.

